

Programma Congres Pasgeborenen, kinderen, jeugd en geestelijke gezondheidszorg

13 november 2019 Galgenwaard Utrecht

08:45

Ontvangst en registratie

09:15

Opening door de dagvoorzitter

Marga Beckers

Adviseur

Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ)

09:30

In hoeverre hebben we de psychische gezondheid van de jeugd nou goed in beeld?

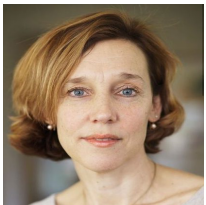
Marloes Kleinjan

Programmahoofd Jeugd / Hoogleraar Youth Mental Health
Trimbos / Universiteit Utrecht

10:00

Innovaties in de GGZ en hun betekenis voor de jeugd (-9 mnd. - 23 jaar)

Welke innovaties zijn er in de geestelijke gezondheidszorg in het algemeen en voor de jeugd specifiek? Wat is de betekenis daarvan voor de ondersteuning en hulpverlening als het gaat om het versterken van jongeren, het tijdig signaleren van risicofactoren en beginnende problematiek en hoe de hulpverlening functioneert?

Floortje Scheepers

Hoogleraar Innovatie GGZ
Universiteit van Utrecht

10:30

Geestelijke gezondheidszorg voor (a.s.) ouders gedurende het begin van de zwangerschap totdat het kindje 1 jaar is.

Psychische klachten in combinatie met medische moeilijkheden van de moeders zijn van grote invloed op het reilen en zeilen tijdens de eerste 1000 kritische dagen. Voor orthopedagoog-generalist Esther van Efferen-Wiersma bij het Erasmus MC is dit reden om zich samen met een multidisciplinair team sterk te maken voor het verbeteren van de zorg aan kwetsbare ouders. Liefst 10 tot 15 procent van de zwangeren kampt met psychische klachten. Deze kunnen doorwerken op alle ontwikkelingsgebieden van hun kinderen. Zij ervaren niet alleen vaker cognitieve, emotionele- en gedragsproblemen, maar opmerkelijk genoeg ook motorische en andere lichamelijke problemen. De psychosociale context is dus heel bepalend voor de ontwikkeling van het kind. Binnen het Erasmus MC worden verschillende interventies geboden aan vrouwen gedurende hun zwangerschap en na de geboorte en op effectiviteit onderzocht. De interventies bestaan onder andere uit een groepsbehandeling versus individuele begeleiding, lichttherapie en stoppen of doorgaan met antidepressieve medicatie. Uit onderzoek blijkt dat vrouwen hierop vooruit gaan: ze zijn minder depressief. Het is van groot belang om al tijdens de zwangerschap te interveniëren. Van Efferen-Wiersma doet in haar inleiding verslag van verschillende interventies en een nieuw leer- en verbeterproject voor deze doelgroep: Connect2Grow. Wie niet kan wachten op deze boeiende plenaire inleiding, verwijzen wij graag naar een interview met een van de collega's van Van Efferen-

Wiersma. Klik daarvoor [hier](#).

Esther van Efferen-Wiersma

Orthopedagoog-generalist

Kinder- en jeugdpsychiatrie/psychologie, combi-poli
psychiatrie en verloskunde van het Erasmus MC

11:00

Koffie- en theepauze

11:30

Sessies Ronde A

Keuze uit 1 van de volgende 3 sessies;

Sessie 1; De schaduwkanten van ouderschap bespreekbaar maken

Ouders spelen een centrale rol in het veilig en kansrijk opgroeien van hun kinderen. Vrijwel alle ouders hebben het beste voor met hun kinderen, alleen: ze krijgen er geen handboek bij. De ontwikkeling van de kinderen stelt de ouders telkens voor nieuwe opgaven en ouderschap maakt per definitie kwetsbaar. Ouderschap kan extra onder druk staan, bijvoorbeeld door stress, armoede of psychische problemen. Het is niet altijd makkelijk voor ouders om open te zijn over de schaduwkanten van ouderschap, laat staan wanneer de veiligheid in het geding is. In deze interactieve workshop leren we over (kwetsbaar) ouderschap en de strategieën die ouders kunnen inzetten om de ouderrol te vervullen. Ook verkennen we de grenzen en mogelijkheden van gespreksvoering met (kwetsbare) ouders over ouderschap en (vermoedens van) kindermishandeling.

Er wordt gebruik gemaakt van fragmenten uit de film 'De schaduwkanten van ouderschap', waarin ouders op een indringende manier aan het woord komen over moeilijke momenten in hun ouderschap en er soms sprake was van onveiligheid.

Susan Ketner

Lector integrale aanpak kindermishandeling
Hanze Hogeschool Groningen

Peter van der Ende

Gepensioneerd Senior-onderzoeker onderzoeker
Lectoraat Lectoraat Rehabilitatie
Hanze Hogeschool Groningen

Sessie 2; Zijn adolescenten Klaar voor de Toekomst?

De adolescentie is een dynamische levensfase van transitie en transformatie, zowel op lichamelijk, cognitief, emotioneel en sociaal vlak. Tijdens deze levensfase (12-25 jaar) zijn veelal de eerste signalen zichtbaar van kwetsbaarheden: Een groot deel van deze problematiek persisteert tot ver in de volwassenheid. Het signaleren van afwijkend gedrag / problemen in de ontwikkeling (tgv bv Early Life Stress / Adult Childhood Experiences) is essentieel en als hulp te laat gezocht of verkregen wordt, zijn de consequenties ernstiger omdat juist dan belangrijke stappen in de ontwikkeling tot volwassen verstoord raken. Indien sociaal-emotionele problemen niet gezien, begrepen, benoemd en aangepakt worden is de kans op het ontstaan van SOLK (Somatisch Onbegrepen Lichamelijke Klachten) zeer groot. De totale zorg- en maatschappelijke van SOLK zijn enorm. Na dementie het meest kostbare gezondheidsprobleem van Nederland (voor het Corona tijdperk).

De aandacht voor SOLK groeit maar er moet nog een heleboel gebeuren. Meer urgentie, samenwerking, preventie (met name ook bij jongeren) en dat vanuit een integrale kijk op gezondheid en welbevinden met niet slechts de focus op IQ (rationele intelligentie) en FQ (fysieke intelligentie) maar ook op EQ (emotionele intelligentie) en SQ (spirituele intelligentie).

Wat is er nodig en hoe kunnen we jongeren bereiken, naar hen luisteren en hoe gaan we de preventie van SOLK realiseren.

In deze workshop vertelt Wico Mulder u over de methodiek van @ease (laagdrempelige inloopcentra voor jongeren waar ze gratis en anoniem hulp ontvangen; www.ease.nl) en de relatie met de aanpak ter voorkoming van SOLK bij jongeren.

Wico Mulder

Arts M&G / MPH / Youth Healthcare Physician / Adviseur
NCJ

Sessie 3; 3 flitspresentaties

Flitspresentatie 1: Care Free App

De app Care-Free biedt kinderen van 10-18 jaar en ouder informatie over kindermishandeling. Tot nu toe was informatie over kindermishandeling vooral gericht op volwassenen. Door de informatie aan te bieden via een app wordt deze makkelijk en goed toegankelijk voor kinderen die zelf te maken hebben met mishandeling of kinderen die mishandeling vermoeden bij een vriendje of vriendinnetje.

De app is gratis en anoniem te gebruiken.

Naomy Rojnik

Jeugdzorgwerker trauma behandelgroep
Care Free App

Flitspresentatie 2: Interventies voor kwetsbare gezinnen

Om kwetsbare gezinnen passende ondersteuning te kunnen geven tijdens en na de zwangerschap, is het belangrijk dat gemeenten weten welke effectieve interventies er zijn, zoals VoorZorg en Stevig Ouderschap. VoorZorg is een vrijwillig preventief programma voor jonge vrouwen in een situatie met een opeenstapeling van risico's en zwanger zijn van hun eerst kind. Stevig Ouderschap is bedoeld voor aanstaande ouders en ouders die net een kindje hebben gekregen en die vragen hebben over de opvoeding, extra ondersteuning willen bij hun rol als ouder of die graag hun verhaal kwijt willen over de eigen jeugd of huidige omstandigheden. Voor beiden interventies loopt er op dit moment een onderzoek naar aanvullende modules voor in de huisbezoeken, gericht op: competentiegevoel versterken, trauma signalering, stressvermindering en omgaan met boosheid. In de workshop worden deze interventies toegelicht, komer er praktijkvoorbeelden aan bod en kijken we met elkaar naar handvatten die nodig zijn om VoorZorg en Stevig Ouderschap te implementeren binnen de gemeenten.

Lieke van der Meulen

Adviseur
NCJ

Flitspresentatie 3: Volgt

Invulling van deze flitspresentatie volgt.

12:30

Lunchpauze

13:15

Parallelsessie Ronde B

Keuze uit 1 van de volgende sessies

Sessie 4; Leren om gaan met stress - mindfulness training voor jongeren in het voortgezet onderwijs én voor ouders met een baby of peuter

In de huidige samenleving zijn er veel groepen die een grote kans hebben op verhoogde stresslevels. In het onderwijs valt bijvoorbeeld op dat er veel leerlingen zijn die door faalangst, stress en depressieve of angstige gevoelens uitvallen of slecht presteren op school. Een ander voorbeeld zijn ouders, die vaak psychische klachten ontwikkelen na de geboorte van een kind en weinig steun ervaren. Bij UvA minds werden op basis van bestaande programma's mindfulness trainingen ontwikkeld voor onder andere deze doelgroepen. In de workshop worden de trainingen toegelicht, wordt een concrete oefening met de deelnemers gedaan, en worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd.

Eva Potharst

GZ-psycholoog / Infant Mental Health Specialist
Minds / Universiteit van Amsterdam

Ed de Bruin

Onderzoeker
Universiteit van Amsterdam Minds

Sessie 5; Koudwatervrees? Laat het stromen! Naar een contextrijke route voor alle kinderen

Kinderen waar "wat" mee is merken dat zelf vaak al snel: ze worden anders bekeken, ze worden anders behandeld en ze moeten vaak uit de groep waar ze toe behoren. Ieder kind dat ooit "anders" was heeft die herinnering aan buiten de groep vallen. De vraag is echter of we dat ook op een andere manier kunnen benaderen. We zijn gewend geraakt aan regelgeving, escalatiemodellen, opschaling en schotten tussen organisaties waar het kind dat begeleiding nodig heeft in moet passen.

Kunnen we een kind ruimte geven voor het "wat" van dat kind zonder het uit de groep te halen? Zonder het tussen andere schotten te plaatsen? Wat is daarvoor nodig en welke slag moeten we dan maken? Het project Waterkering houdt zich hiermee bezig: In plaats van het water te keren met een stevige waterkering, kan je het water de ruimte te geven waar het mag gaan, daar wordt het rustig van. Welke keuzes maak je om het water te laten stromen? Zeker als je koudwatervrees hebt, of als het water aan je lippen staat? En hoe kan je zo'n nieuwe benadering met elkaar

realiseren?

Anneke Dantuma, verandermanager, adjunct-directeur SBTN en directeur van Mijn Kind Online en Mark Weghorst, changemaker bij het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid en sparringpartner bij Gedragswerk nemen u in een inspirerende en creatieve workshop mee in de wereld van escalatieladders, opschaling en doorverwijzing en werken samen met u aan een kindvriendelijk alternatief: een contextrijke route voor alle kinderen waarin de netwerkzorg ten dienste staat van dat kind.

Mark Weghorst

Adviseur/ Changemaker
NCJ

Anneke Dantuma

Adjunct-directeur
STBN

Sessie 6; Mentale gezondheid voor de jeugd: hoe maak je daar werk van?

Tijdens de sessie wordt de nieuwe handreiking 'Werken aan mentale gezondheid voor de jeugd' gepresenteerd. Deze handreiking biedt gemeenten concrete handvatten en tips om met het thema mentale gezondheidsbevordering van kinderen en jongeren aan de slag te gaan. Aan de hand van concrete voorbeelden uit de praktijk worden de deelnemers meegenomen in de stappen die gemeenten, samenwerkingspartners en scholen kunnen nemen. Welke partijen spelen een belangrijke rol in een gemeente, wat hebben zij te bieden en hoe kan de onderlinge samenwerking bevorderd worden, en hoe kan de gemeente hierop sturen? Wat hebben leerlingen, ouders en scholen nodig en hoe kunnen zij elkaar versterken? Met de deelnemers gaan we aan de slag en is er veel ruimte om van elkaar te leren.

Pharos en Trimbos-instituut werken samen in opdracht van het ministerie van VWS aan het welbevinden van kinderen en jongeren binnen het onderwijs door middel van het project Welbevinden op School. Zie www.welbevindenopschool.nl voor meer informatie.

Marjolein Keij

Senior adviseur/projectleider
Pharos

Jeroen Lammers

Programmamanager Jeugd
Trimbos Instituut

Parallelsessie Ronde C

Keuze uit 1 van de volgende 2 sessies;

Sessie 7; Succesvolle Capelse aanpak ter preventie van depressie en suïcidaliteit op het voortgezet onderwijs bij jongeren

In deze workshop nemen we jullie mee in de Capelse ketenaanpak, gericht op preventie, signalering en ondersteuning van jongeren met depressieve klachten en/of suïcidale gedachten. Naar aanleiding van een toename in meldingen over suïcidale gedachten en pogingen bij jongeren op de Capelse VO scholen, hebben het CJG, gemeente en de scholen de handen in één geslagen en een succesvolle aanpak opgesteld. Onder andere door een goede samenwerking met de betrokken partijen en de inzet van de VOZZ vragenlijst zijn er zeer positieve resultaten geboekt in de preventie en ondersteuning van jongeren met sombere gedachten, een depressie en suïcide gedachten.

Marlies Kraaijeveld

Adviseur Kwaliteit en Innovatie
Centrum voor Jeugd en Gezin

Ingrid Aikema

Projectleider van het project depressiepreventie op het
VO
CJG Capelle a/d IJssel

Sessie 8; Groeiend jeugdzorggebruik...wat nu?

Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) krijgt veel vragen waarom zoveel kinderen en jongeren in de jeugdzorg terechtkomen en wat er moet gebeuren om ervoor te zorgen dat minder kinderen en jongeren die zorg nodig hebben. Want zo'n twintig jaar geleden kreeg ongeveer één op de 27 kinderen en jongeren jeugdzorg. In 2019 is dat één op de acht. In een [NJl-essay](#) uit 2019 wordt gewezen op drie oorzaken van dit groeiend jeugdzorggebruik; prestatiedruk, het nieuwe stelsel, en de hoge verwachtingen van preventie..

Als dit de oorzaken zijn - zijn er dan ook haalbare oplossingen?

Het versterking van de basis (een goed pedagogisch klimaat in gezin, buurt, kinderopvang, school), in samenhang met het versterking van preventie, de verbetering van de eerste lijn en intensieve hulp met duurzame effecten, lijken effectief te zijn. Uit voorbeelden in binnen- en buitenland blijkt dat deze ingrediënten helpen het zorggebruik te verminderen. Cruciaal is daarbij de samenhang: hulp met duurzame effecten kan bijvoorbeeld niet zonder versterking van de basis.

Maar hoe werkt dat dan in de praktijk? Binnen het Jeugd&Gezinsteam in Holland Rijnmond zijn ook GGZ specialisten werkzaam. Vanuit dit praktijk voorbeeld, waarin oplossingen worden concreetiseerd, kijken we in deze sessie naar het genoemde NJI essay.

Els Geeris

Senior adviseur & projectleider Vakmanschap &
Professionalisering
Nederlands Jeugd Instituut

Jitty Runia

Senior adviseur Basis Jeugd Hulp
NJI

15:40

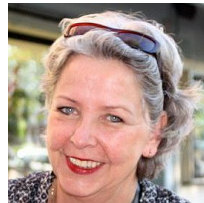
Discussie en reflectie

Wat heeft u geleerd vandaag? Wat nemen we mee voor de komende jaren? En welke opdracht of adviezen geven we mee aan de politiek voor de nieuwe regeerperiode? Deze vragen komen aan bod tijdens een gezamenlijke afsluiting onder leiding van de congrescommissie

Anneke Dantuma

Adjunct-directeur
STBN

Marga Beckers

Adviseur
Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ)

Guus Schrijvers

Oud-hoogleraar Public Health UMC Utrecht
Guus Schrijvers Academie